

Sygn. akt I C 184/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2013 r.

Sąd Rejonowy w Zgorzelcu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Dorota Florkowska

Protokolant Sylwia Dubowik

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2013 r. w Zgorzelcu

na rozprawie

sprawy z powództwa S. M. (1)

przeciwko (...) Sp. z o.o. w W.

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz powoda S. M. (1) kwotę 980,- zł (dziewięćset osiemdziesiąt złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 4 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty;

II. dalej idące powództwo oddala;

III. zasądza od powoda S. M. (1) na rzecz strony pozwanej (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 2.417,- zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.400,- zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IC 184/11

UZASADNIENIE

Powód, S. M. (1), domagał się zasądzenia swojej rzecz od strony pozwanej, (...) sp. z o.o. w W. (poprzednia nazwa (...) sp. z o.o. Oddział Zakład (...) w Z.), kwoty 43.200,- zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu.

W uzasadnieniu swojego żądania powód wskazał, iż od dnia 27 października 2009 r. jest właścicielem działki o numerze ewidencyjnym (...) położonej w J., dla której Sąd Rejonowy w Zgorzelcu prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), a którą nabył w drodze darowizny od swojego ojca, S. M. (2). W okresie od 1 maja 2001 r. do 30 kwietnia 2006 r. w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego działka oznaczona była jako teren zespołów wiejskiej zabudowy mieszkaniowej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług i drobnej wytwórczości oraz upraw rolniczych i ogrodniczych. Na jej terenie zlokalizowany jest gazociąg średniego ciśnienia o średnicy 300 mm, który przecina działkę w poprzek na długości 120 m oraz wzdłuż działki na długości 150 m. Lokalizacja urządzenia przesyłowego należącego do pozwanej spółki pociąga za sobą znaczne i trwałe ograniczenia w sposobie korzystania z nieruchomości. Powód wskazał, iż wartość dochodzonego roszczenia obliczył jako iloczyn 6 m szerokości strefy ochronnej i 120 m długości przecięcia działki oraz stawki dzierżawy za 1m² gruntu w wysokości 1 zł. Tak uzyskaną wartość przemnożył następnie przez okres 60 miesięcy bezumownego korzystania przez spółkę z nieruchomości (od 1 maja 2001 r. do 30 kwietnia 2006 r.).

Odpowiadając na powyższe żądanie strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów postępowania. Strona pozwana przyznała, iż gazociąg DN 300, przebiegający przez działkę powoda, stanowi obecnie jej własność. Pozwana spółka zakwestionowała opisany przez powoda przebieg gazociągu wskazując, iż gazociąg usytuowany jest ukośnie na krańcu przedmiotowej działki (na przestrzeni 55 m). Strona pozwana podała, iż strefa kontrolowana gazociągu – określona przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe – wynosi 1 m. Zarzuciła, iż w drodze zasiedzenia nabyła służebność gruntową określoną w art. 305¹ kc, albowiem okres korzystania przez nią i jej poprzedników prawnych z nieruchomości powoda przekroczył 20 lat (k. 33-38).

W piśmie procesowym z dnia 10 czerwca 2011 r. powód zmodyfikował żądanie i jego podstawę faktyczną wskazując, iż domaga się wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania przez stronę pozwaną z należącej do niego nieruchomości za okres od dnia 1 maja 2001 r. do dnia 30 kwietnia 2006 r., związanego z lokalizacją na jej terenie dwóch gazociągów, tj. gazociągu średniego ciśnienia DN 300 oraz gazociągu średniego ciśnienia DN 90. Wniósł o zasądzenie odsetek ustawowych od dnia 2 lipca 2007 r. do dnia zapłaty (k. 66-70).

W piśmie z dnia 6 lipca 2011 r. strona pozwana zarzuciła, iż z gazociągu DN 300 korzysta od dnia 1 stycznia 2003 r. a nie – jak wskazał powód – od dnia 1 maja 2001 r.. Strona pozwana zarzuciła także, iż gazociąg DN 90 stanowi własność prywatnego inwestora, za zatem do niego powód winien skierować żądanie zapłatowe związane z bezumownym korzystaniem z nieruchomości (k. 82-85).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

C. i S. małżonkowie M. w dniu 27 listopada 1987 r. nabyli od Skarbu Państwa własność działki o numerze ewidencyjnym (...) (poprzednio o numerze (...)) położonej w J..

(dowód: akt notarialny za rep. A numer (...), k. 182, wykaz zmian gruntowych, 184,186)

Przez nieruchomość w granicach działki o numerze ewidencyjnym (...) przebiegają dwa gazociągi średniego ciśnienia (gazociąg o średnicy 300 mm - wybudowany ok. 1941 r. i gazociąg o średnicy 90 mm - wybudowany w 1998 r. przez prywatnych inwestorów). Gazociąg DN 300 przebiega w południowej części działki, przecinając ukośnie całą szerokość. Długość gazociągu w granicach działki wynosi 53 mb. Gazociąg DN 90 w przeważającej długości przebiega wzdłuż granicy z drogą, w odległości od o do ok. 1,0 m. Długość gazociągu w granicach działki wynosi 67 mb. W związku z lokalizacją gazociągu DN 300 na działce nr (...) dokonywane są obchody pracowników strony pozwanej (co trzy miesiące), podczas których sprawdzane jest stężenie metanu w powietrzu.

(dowód: opinia biegłego geodety J. C., k. 141-146, opinia biegłej M. T., k. 205-248, zeznania świadka G. S. (1), k. 101 vtre-102 verte, pismo Urzędu Gminy w Z. z dnia 19 maja 1998 r., k. 75)

(...) Sp. z o.o. powstała w dniu 10 grudnia 2002 r.. Na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników w dniu 31 grudnia 2002 r. z woli jedynego wspólnika (...) S.A. został podwyższony kapitał zakładowy pozwanej spółki i pokryty wkładem niepieniężnym w postaci w postaci zorganizowanych części przedsiębiorstwa, w tym Zakładu (...) w Z..

(dowód: odpis KRS nr (...), k. 86-88, akt notarialny za rep. A numer (...), k. 89-92)

Od dnia 1 stycznia (...). z gazociągu DN 300 – jako właściciel – korzysta strona pozwana, która w tym zakresie jest następcą prawnym Rozdzielni Gazu w B. (i kolejnych przedsiębiorstw przesyłowych).

(bezsporne)

W piśmie z dnia 2 lipca 2007 r. strona pozwana poinformowała S. M. (2) o dacie budowy gazociągów DN 300 i DN 90, a nadto wyjaśniła, iż właścicielami gazociągu DN 90 są prywatni inwestorzy.

(dowód: pismo z dnia 2 lipca 2009 r., k. 22)

Umową darowizny z dnia 14 października 2009 r. powód nabył od C. i S. małżonków M. własność niezabudowanej działki o numerze ewidencyjnym (...) położonej w J., dla której Sąd Rejonowy w Zgorzlecu prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

(dowód: odpis księgi wieczystej nr (...), k. 11-15, akt notarialny za rep. A numer (...), k. 16-18)

W piśmie z dnia 16 grudnia 2010 r., doręczonym Zakładowi (...) w dniu 23 grudnia 2011 r., S. M. (2) domagał się od strony pozwanej zapłaty kwoty 150.000,- zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z działki o numerze (...) położonej w J. (za okres 10 lat), zakreślając jej termin do dnia 3 stycznia 2011 r. – pod rygorem wystąpienia na drogę sądową.

(dowód: pismo z dnia 16 grudnia 2010 r. wraz z dowodem doręczenia, k. 23-24)

Umową z dnia 10 marca 2011 r. C. i S. małżonkowie M. przelali na powoda wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez (...) Sp. z o.o. Oddział Zakład (...) z działki o numerze (...) położonej w J.. O cesji wierzytelności strona pozwana została powiadomiona w dniu 30 marca 2011 r..

(dowód: umowa wierzytelności z dnia 10 marca 2011 r., k. 27-28, oświadczenie z dnia 8 czerwca 2011 r., zeznania świadka C. M., k. 114, 114, zawiadomienie wraz z dowodem doręczenia, 29)

Należne wynagrodzenie z tytułu korzystania przez stronę pozwaną z nieruchomości powoda w okresie od dnia 1 stycznia 2003 r. do dnia 30 kwietnia 2006 r. wyniosło 980,- zł. Przeznaczenie działki w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla obszaru zajętego przez gazociąg DN 300 określone było jako tereny usług i drobnej wytwórczości – funkcja podstawowa, usługi publiczne, zieleń urządzona, mieszkalnictwo – funkcje dopuszczalne. W spornym okresie na terenie działki nr (...) nie planowano zabudowy. Część działki, na której zlokalizowano gazociąg DN 300, nie była wykorzystywana.

Aktualnie na działce – w południowej jej części – znajduje się budowa budynku usługowo-mieszkalnego.

(dowód: opinia biegłej M. T., k. 205-248, 337-341, 343-344, zeznania świadka S. M. (2), k. 100-101, zeznania świadka C. M., k. 114)

Sąd zważył, co następuje:

Powód swoje roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z należącej do niego nieruchomości wywodził z art. 224 § 2 w zw. z art. 225 w zw. z art. 230 i art. 352 § 2 kc.

W sprawie strona pozwana podniosła zarzut zasiedzenia służebności przesyłu i gdyby istotnie nabyła taką służebność powodowi nie przysługiwałoby roszczenie, które zostało objęte pozwem (pозwana spółka dysponowałaby skutecznym względem niego uprawnieniem do korzystania z przedmiotowej nieruchomości). W takich warunkach kwestia zasiedzenia służebności podlegała rozpoznaniu w pierwszej kolejności. Ustalenie faktu zasiedzenia służebności przesyłu może mieć miejsce również w innym postępowaniu, niż postępowanie o stwierdzenie jej zasiedzenia (vide: wyrok SN z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08), nie było zatem żadnych przeszkód, żeby w rozpoznawanej sprawie przeprowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do zweryfikowania podniesionego przez pozwanego zarzutu. Mimo że instytucja służebności przesyłu została wprowadzona do Kodeksu cywilnego dopiero z dniem 3 sierpnia 2008 r. (art. 305¹ - 305⁴ kc), możliwość nabycia takiej służebności poprzez zasiedzenie istniała również przed tą datą (vide: postanowienie SN z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 392/08 i wyrok SN z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08). Do nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie wymagane jest faktyczne korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przez 20 lat – jeżeli jej posiadacz w chwili uzyskania posiadania pozostawał w dobrej wierze, albo przez 30 lat – jeżeli był wtedy w złej wierze (art. 292 kc w zw. z art. 172 kc w zw. z art. 352

kc). Do dnia 1 października 1990 r. obowiązywała zasada jednolitego funduszu własności państwowej (dawny art. 128 kc). Mienie pozostające wtedy w zarządzie poprzednika prawnego strony pozwanej, w tym gazociąg DN 300, były własnością Skarbu Państwa; tylko Skarb Państwa mógłby też być posiadaczem związanej z przebiegiem tego urządzenia służebności przesyłu (vide: postanowienie SN z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 314/08, postanowienie SN z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 465/09). Skoro do dnia 27 listopada 1987 r. był on jednocześnie właścicielem nieruchomości, wykorzystywanej w związku z przebiegiem gazociągu, nie mógł się do tego czasu rozpocząć bieg zasiedzenia służebności przesyłu – zasiedzenie służebności wchodzi bowiem w rachubę, gdy po stronie posiadacza służebności i właściciela nieruchomości występują różne osoby; zresztą w świetle art. 247 kc właściciel nieruchomości nie może nabyć obciążającego ją ograniczonego prawa rzeczowego, jakim jest też służebność (vide: postanowienie SN z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 465/09). Własność urządzeń przesyłowych przeszła na poprzednika prawnego pozwanego z dniem 5 grudnia 1990 r. (vide: art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości w zw. z art. 49 kc, uchwała SN z dnia 18 czerwca 1991 r., III CZP 38/91, postanowienie SN z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 314/08, postanowienie SN z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 465/09), zaś bieg zasiedzenia służebności przesyłu przez Skarb Państwa rozpoczął się w dniu 27 listopada 1987 r., tj. w dniu nabycia własności nieruchomości przez osoby fizyczne. Do jej zasiedzenia – przy przyjęciu dobrej wiary przedsiębiorstwa przesyłowego w chwili uzyskania posiadania – doszłoby najwcześniej w dniu 28 listopada 2007 r., tymczasem żądanie powoda dotyczyło okresu bezumownego korzystania sprzed tej daty. Należy jednocześnie odrzucić przyjęte w odpowiedzi na pozew założenie, że posiadanie urządzenia przesyłowego przez jednostkę organizacyjną Skarbu Państwa jest równoznaczne z działaniem legalnym. Nie jest to domniemanie ustanowione przez prawo i nie ma żadnych podstaw do konstruowania takiego domniemania faktycznego, czy wnioskania zwłaszcza, jeśli w grę wchodzi okres sprzed 1989 r..

Sąd podzielił natomiast stanowisko strony pozwanej, iż gazociąg DN 90 stanowi własność osób, które poniosły koszty związane z jego budową (prywatnych inwestorów), a nie – jak twierdził powód – pozwanej spółki. Odnosząc się do obszernej polemiki stron w tym zakresie podkreślić należało, iż dotychczasowa treść art. 49 kc po nowelizacji została oznaczona jako § 1, a jego redakcja uległa tylko nieznacznym zmianom. Tym samym wszelkie uwagi i poglądy odnoszące się do art. 49 kc w brzmieniu sprzed nowelizacji zachowały swoją aktualność. W dalszym ciągu właścicielowi urządzeń przesyłowych i przedsiębiorstwu, do którego przyłączono urządzenia przesyłowe, pozostawiono pełną swobodę w kształtowaniu wzajemnych relacji, tj. tytułu do korzystania z urządzeń. Na bezwzględne pierwszeństwo woli stron wskazuje też zawarty w art. 49 § 2 kc zwrot: „chyba, że w umowie strony postanowiły inaczej”. Przepis art. 49 kc – zarówno w brzmieniu aktualnym, jak i sprzed nowelizacji – nie stanowi samoistnej podstawy prawnej przejścia urządzeń służących do dostawy gazu na własność przedsiębiorstwa przez ich połączenie z siecią należącą do tego przedsiębiorstwa (vide: uchwała SN z dnia 8 marca 2006 r., III CZP 105/05 wraz z glosą Z. Kuniewicza, OSP 2007, z. 7-8, poz. 84), także art. 191 kc nie stanowi podstawy prawnej nabycia własności tych urządzeń (vide: wyrok SN z dnia 3 grudnia 2004 r., IV CZP 347/04). Dodanie do kodeksu cywilnego art. 49 § 2 bezpośrednio nie wpływa na uregulowanie stanu prawnego urządzeń przesyłowych, celem regulacji jest jedynie wprowadzenie takiej konstrukcji, która umożliwi uporządkowanie stanu prawnego wymienionych urządzeń w razie sporu między stronami. Nie ulega bowiem wątpliwości, że zainteresowane strony mogą w umowie dowolnie uregulować wzajemne relacje. W razie sporu natomiast komentowany przepis przyznaje stronom odpowiednie roszczenia mające na celu uregulowanie ich wzajemnych stosunków (vide: E. Gniewek, Komentarz, 2011, s. 120). Urządzenia, o których mowa w art. 49 kc, są samodzielnymi rzeczami ruchomymi, a ich własność należy do osoby, która poniosła koszt ich wybudowania. Wejście urządzeń w skład przedsiębiorstwa jest jedynie kwestią faktu i przyłączone urządzenie nie staje się własnością przedsiębiorstwa. Przy tym, Sąd nie podzielił stanowiska powoda wyrażonego w piśmie z dnia 10 czerwca 2011 r., w którym zazaczył on, iż przep. art. 49 § 2 kc nie można stosować do oceny zdarzeń mających miejsce przed jego nowelizacją. Ustawa nowelizująca nie zawiera wprawdzie przepisów wprowadzających, niemniej nie powinno ulegać wątpliwości, że znowelizowany art. 49 kc dotyczy również sytuacji, w których odnośne urządzenia zostały wybudowane i podłączone do sieci przed dniem 3 sierpnia 2008 r.. Samo bowiem podłączenie do sieci jedynie wyłącza te urządzenia spod działania zasady superficies solo cedit, a nie rodzi skutku w postaci przeniesienia ich własności lub ustanowienia innego prawa na rzecz przedsiębiorcy sieciowego. R. art. 49 kc nie narusza przy tym reguły wyrażonej w art. 3 kc, gdyż wynika z celu regulacji, jakim było uporządkowanie stanu prawnego związanego z podłączaniem

wymienionych w tym przepisie urządzeń do sieci przedsiębiorstwa (vide: wyrok SN z dnia 22 stycznia 2010 r., V CSK 206/09, wyrok SN z dnia 22 stycznia 2010 r., V CSK 195/09, wyrok SA w Poznaniu z dnia 14 lipca 2010 r., I Aca 397/09, wyrok SN z dnia 13 lipca 2011r., III CZP 26/11, wyrok SN z dnia 19 października 2011 r., II CSK 80/11, wyrok SA w Gdańsku z dnia 17 stycznia 2013 r., V Aca 833/12, wyrok SA w Katowicach z dnia 25 kwietnia 2013 r., V Aca 71/13). W rezultacie należało powtórzyć za Sądem Najwyższym, że zdarzeniem prawnym, którego skutkiem jest nabycie własności urządzeń określonych w art. 49 kc, jest sfinansowanie kosztów ich budowy. Wykładnia ta znajduje potwierdzenie w uzasadnieniu projektu ustawy nowelizującej art. 49 kc, według którego jeżeli koszt budowy urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 kc poniósł przedsiębiorca, "z chwilą ich przyłączenia do sieci przestają być częścią składową nieruchomości i stają się składnikiem przedsiębiorstwa, a z uwagi na ich sfinansowanie przez przedsiębiorcę stają się ex lege jego własnością" (vide: Sejm VI kadencji, druk nr 81). Między stronami bezsporna była okoliczność, iż gazociąg DN 90 – kosztem własnym – wybudowały osoby prywatne. Powód nie wykazał natomiast, by na podstawie stosownej umowy własność gazociągu została przeniesiona na stronę pozwaną. Żądanie zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości – w związku z przebiegiem gazociągu DN 90 – powód winien był zatem skierować do jego właścicieli (prywatnych inwestorów).

Żądanie powoda wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości w związku z eksploatacją gazociągu DN 300 – co do zasady – należało uznać za uprawnione. Dobra wiara poprzedników prawnych strony pozwanej w chwili pierwotnego objęcia w posiadanie gazociągu nie oznaczała bowiem po jej stronie prawa do korzystania z działki o numerze ewidencyjnym (...) skutecznego wobec jej każdorazowego właściciela. Zaniechanie tych kwestii w drodze czynności prawnej, w związku ze zmianami własnościowymi, ustanawiającej odpowiednio ukształtowaną służebność jako ograniczone prawo rzeczowe oznaczało brak tytułu prawnego do dalszego ingerowania w sferę cudzej własności. Dobrą wiarę wyłącza bowiem ujawnienie takich okoliczności, które u przeciętnego człowieka powinny wzbudzić poważne wątpliwości, że nie przysługuje mu prawo do korzystania z rzeczy w dotychczasowym zakresie. Taką okoliczność w sprawie stanowiło nabycie przez rodziców powoda przedmiotowej nieruchomości od Skarbu Państwa. Nie może być mowy o korzystaniu w dobrej wierze z cudzej nieruchomości, gdy przedsiębiorca przesyłowy, będący profesjonalistą, nie dysponuje zgodą właściciela nieruchomości w jakiegokolwiek postaci, a takiej zgody ze strony powoda ani jego rodziców strona pozwana nie uzyskała. Dobrą wiarę uchyla już sam brak staranności, bowiem „w złej wierze jest ten, kto zna rzeczywisty stan prawny albo nawet wprawdzie go nie zna, ale mógł się o nim przy dołożeniu należytych starań dowiedzieć”. Jak wynika z zeznań świadka G. S. (1), przebieg projektowanego gazociągu DN 90 w sąsiedztwie działki powoda konsultowany był ze stroną pozwaną, nie sposób zatem przyjąć usprawiedliwionego braku świadomości po stronie pozwanej spółki co do zagospodarowania przestrzennego nieruchomości położonych na tym obszarze i uprawnień właścicielskich przysługujących osobom fizycznym. Strona pozwana – jako podmiot profesjonalny – posiadała bowiem stosowną dokumentację dotyczącą przebiegu należących do niej urządzeń przesyłowych, w tym – jak wynika z zeznań świadka G. S. – dotyczącą przebiegu gazociągu DN 300, zaś prawo własności przedmiotowej nieruchomości ujawniane było przez kolejnych jej właścicieli w księgach wieczystych - nr (...), a wcześniej nr (...). Strona pozwana nie legitymując się uprawnieniem do ingerowania w sferę własności nieruchomości powoda (a wcześniej jego rodziców) dla bieżącego utrzymania gazociągu zobowiązana była zatem do wynagrodzenia na podstawie art. 225 kc (vide: uchwała SN z dnia 24 lipca 2013 r., III CZP 36/13, wyrok SA w Katowicach z dnia 5 kwietnia 2013 r., V Aca 18/13, wyrok SA w Gdańsku z dnia 25 stycznia 2013 r., V Aca 1030/12, wyrok SA w Poznaniu z dnia 28 września 2012 r., I Aca 687/12, wyrok SA w Katowicach z dnia 7 lipca 2010 r., I Aca 506/10, wyrok SA w Katowicach z dnia 11 lutego 2010 r., V Aca 692/09, wyrok SA w Warszawie z dnia 15 września 2009 r., I Aca 607/09, wyrok SN z dnia 6 maja 2009 r., II CSK 594/08, wyrok SN z dnia 3 kwietnia 2009 r., II CSK 400/08, wyrok SN z dnia 3 kwietnia 2009 r., II CSK 471/08).

Ustalając należne powodowi wynagrodzenie, Sąd oparł się m.in. na obliczeniach biegłej M. T., która w swojej opinii uwzględniła zakres korzystania przez stronę pozwaną z przedmiotowej nieruchomości, stopień ingerencji w prawo własności, wartość wykorzystywanej nieruchomości, a także potencjalny dochód z czynszu najmu powierzchni strefy bezumownego korzystania. Strona pozwana nie zakwestionowała ustaleń opinii, natomiast powód zarzucił błędne przyjęcie obszaru strefy kontrolowanej (jednego z czynników determinujących ustalenie powierzchni bezumownego korzystania). Powód za niedopuszczalne w tym zakresie uznał powołanie przez biegłą definicji strefy kontrolowanej

wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (obowiązującego w okresie, za który powód domagał się wynagrodzenia). W rozporządzeniu tym zaniechano ustalania odległości innych obiektów od gazociągu, wprowadzając nowe pojęcie tzw. strefy kontrolowanej. W słowniczku rozporządzenia, w § 2 pkt 5 pojęciem strefa kontrolowana określono "obszar wyznaczony po obu stronach osi gazociągu, w którym operator sieci gazowej podejmuje czynności w celu zapobieżenia działalności mogącej mieć negatywny wpływ na trwałość i prawidłową eksploatację gazociągu". Jak zaś wynika z § 9 ust. 2 cyt. rozporządzenia, dla gazociągów układanych w ziemi i nad ziemią powinny być wyznaczone, na okres eksploatacji gazociągu, strefy kontrolowane, których linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu. Rozporządzenie nakładało na operatora w takim przypadku obowiązek kontrolowania w strefie wszelkich działań, które mogłyby spowodować uszkodzenie gazociągu. Zdaniem Sądu funkcją przepisów przejściowych rozporządzenia z dnia 2001 r. (jego § 89) było umożliwienie pozostawienia dotychczas wybudowanych sieci w sferze wcześniej ustalonych wymagań technologicznych (wobec tych sieci i urządzeń), a także umożliwienie zastosowania wcześniej obowiązujących przepisów w przypadku budowy czy przebudowy gazociągów, nie zaś – jak twierdził powód – stosowanie normatywów odległościowych wynikających z nieobowiązujących wówczas przepisów, co prowadziłoby do przerzucenia na właścicieli gruntów konsekwencji obowiązku dbałości o właściwą eksploatację urządzeń przesyłowych (vide: wyroku WSA w Warszawie z dnia 19 października 2005 r., (...) SA/Wa 1288/4, wyrok WSA w Gdańsku z dnia 4 stycznia 2011 r., II SA/Gd 710/10). Ponadto, nie tylko jakość materiałów budowy urządzenia przesyłowego (co miało w ocenie powoda przemawiać za zastosowaniem norm odległościowych z daty budowy gazociągu), ale także właściwy nadzór oraz określenie stref kontrolowanych gwarantowało (w spornym okresie) bezpieczeństwo ze strony gazociągu w stosunku do usytuowanych w jego pobliżu obiektów. Przepis § 89 cyt. rozporządzenia miał znaczenie wyłącznie do budowy sieci gazowej i nie ograniczał (w okresie obowiązywania rozporządzenia) obiektów lokalizowanych w pobliżu gazociągów przez odniesienie do postanowień dawnych rozporządzeń (vide: wyrok NSA w W. z dnia 12 marca 2009 r., II OSK 337/08). Ponadto, ustalanie stref bezumownego korzystania z nieruchomości na podstawie przepisów prawnych, norm technicznych albo wytycznych przedsiębiorstw przesyłowych, obowiązujących w okresie bezumownego korzystania przewidziane zostało w projekcie Krajowego Standardu Wyceny Specjalistycznej nr 4 KSW – wycena odszkodowania i wynagrodzeń dla urządzeń przesyłowych. W pisemnych wyjaśnieniach do opinii biegła wskazała, iż gazociąg DN 300 jest gazociągiem średniego ciśnienia, dla którego maksymalne ciśnienie pracy wynosi 0,4 MPa (w uzasadnieniu pozwu powód również określił przedmiotowy gazociąg jako gazociąg średniego ciśnienia), a ograniczenie możliwości korzystania z gruntu w spornym okresie odnosiło się m.in. do strefy kontrolowanej gazociągu o szerokości 1 m, przy czym cała szerokość pasa objętego bezumownym korzystaniem z gruntu wynosiła 1,5 m od ścianki gazociągu – w obydwie strony (tj. 3,30 m). Cała powierzchnia objęta bezumownym korzystaniem w spornym okresie była znacznie większa od powierzchni strefy kontrolowanej, której dotyczyły zrzuty powoda. Biegła podkreśliła, iż gdyby przyjąć za argumentację powoda strefy o szerokości 15 m lub 20 m, to niemożliwa byłaby zabudowa działki budynkiem mieszkalno-usługowym, a przecież powód otrzymał pozwolenie na budowę i zrealizował budynek na przedmiotowej działce (vide: szkic biegłej na k. 341 akt). Na rozprawie w dniu biegła zaznaczyła także, iż gazociąg DN 300 jest zakwalifikowany jako gazociąg średniego ciśnienia z uwagi na podawane przez stronę pozwaną maksymalne ciśnienie robocze oraz ze względu na przeznaczenie i sposób wykorzystywania sieci na tym odcinku (co wynika również z zeznań świadka G. S. (1)), a jego średnica i data budowy pozostają bez wpływu na jego aktualne przeznaczenie. Zdaniem Sądu zastrzeżenia powoda do opinii zostały w pełni wyjaśnione przez biegłą, która ustosunkowała się do zarzutów w sposób wyczerpujący, podtrzymując stanowczo wydaną opinię. Sąd uznał żądanie powoda w przedmiocie zlecenia biegłej sporządzenia pisemnej opinii uzupełniającej, uwzględniającej wielkości stref kontrolowanych z daty budowy gazociągu, jako zupełnie chybione, albowiem pojęcie strefy kontrolowanej wprowadzone zostało dopiero rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, ta zaś została przez biegłą uwzględniona. Powód – formułując swoje zarzuty do opinii – nie wskazał konkretnie, które normy techniczne winny zostać przez biegłą uwzględnione. Zaznaczenia przy tym wymagało, iż odległości podstawowe gazociągów od obrysów terenowych (budynków i drzew) na przestrzeni lat pozostawały zbliżone (vide: rozporządzenie Ministra Górnictwa z dnia 18 sierpnia 1978 r., rozporządzenie Ministra Przemysłu z dnia 24 czerwca 1989 r., rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995r.). Jako niezasadny Sąd uznał także wniosek powoda o przeprowadzenie opinii biegłego z zakresu projektowania, budowy i utrzymania sieci gazowych w celu ustalenia i wytyczenia stref

kontrolowanych, zgłoszony w piśmie z dnia 27 kwietnia 2012 r.. Zarzuty powoda do opinii biegłego geodety J. C. były sprekludowane, albowiem powód zgłosił je po zakreślonym przez Sąd terminie. Powód nie kwestionował wytyczonego przez biegłego przebiegu gazociągów, zatem wytyczenie stref kontrolowanych przez kolejnego biegłego było zbędne, skoro były one wprost wskazane w przepisach stosownego rozporządzenia.

Wynagrodzenie należne powodowi od strony pozwanej obejmowało okres faktycznego korzystania przez nią z nieruchomości powoda i jego poprzedników, tj. od dnia 1 stycznia 2003 r. do dnia 30 kwietnia 2006 r.. Strona pozwana zarzuciła bowiem, iż przed dniem 1 stycznia 2003 r. z gazociągu DN 300 nie korzystała, zaś powód okoliczności tej nie zakwestionował (w piśmie z dnia 18 grudnia 2012 r. domagał się nawet sporządzenia opinii uzupełniającej, uwzględniającej ten właśnie okres, k. 255). Wynagrodzenie podlegało ocenie nie tylko przez stopień ingerencji w uprawnienia właścicielskie w tym okresie, ale także przez pryzmat przeznaczenia nieruchomości (również uwzględnionego w opinii biegłej) i okoliczności faktycznych wskazujących na jej faktyczne wykorzystywanie. Jak wynikało z zeznań świadka, S. M. (2), w spornym okresie rodzice powoda nie wiedzieli nawet, że urządzenie strony pozwanej przebiegało przez ich działkę. Świadczyło to, iż ingerencja strony pozwanej w związku z eksploatacją gazociągu nie była dla nich odczuwalna. W okresie tym nie planowano na działce żadnej zabudowy, a z tej części działki, przez którą przebiega gazociąg nie korzystali z uwagi na podmokły teren (vide: zeznania świadka, C. M., k. 114 verte). Sąd nie znalazł zatem żadnych powodów, by obliczone przez biegłą wynagrodzenie w kwocie 980,- zł – zgodnie z oczekiwaniami powoda – podwyższyć (vide: wyrok SN z dnia 14 listopada 2012 r., II CSK 188/12, wyrok SA w Białymstoku z dnia 28 października 2012 r., I ACa 107/12, wyrok SA w Białymstoku z dnia 24 października 2012 r., I ACa 469/12, wyrok SA w Warszawie z dnia 5 października 2012 r., I ACa 215/12).

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 kc uznając, iż do wypłaty należności strona pozwana zobowiązana była niezwłocznie po upływie zakreślonego – w piśmie z dnia 16 grudnia 2010 r. – terminu. Z treści wcześniejszej korespondencji stron nie sposób wywieść, by powód bądź jego poprzednicy domagali się zapłaty od strony pozwanej wynagrodzenia w określonej wysokości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zd. 2 kpc, albowiem powód ostał się ze swoim żądaniem jedynie w 2%, co uzasadniało włożenie na niego obowiązku zwrotu wszystkich kosztów procesu. Na koszty strony pozwanej składały się: kwota 2.400,- zł – tytułem wynagrodzenia radcy prawnego (§ 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu) oraz kwota 17,- zł – tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.